Povzetki

Spodbujanje trajnostnega razvoja in inovacij v modrem gospodarstvu

ANDERS KJELLMAN IN MAGNUS LINDBERG

Namen tega prispevka je predstaviti teoretični model inovacij v modrem gospodarstvu ter na podlagi podatkov iz nedavnih projektov in predhodnih raziskav opredeliti ključne izobraževalne dejavnike uspeha, ki podpirajo trajnostno podjetništvo in inovacije v modrem gospodarstvu. Na temelju predhodnih študij o dejavnikih, ki povečujejo pripravljenost posameznikov za podjetniško dejavnost, uporabimo kvalitativni raziskovalni pristop za oblikovanje teoretičnih izhodišč o dejavnikih, ki vplivajo na soustvarjanje in inoviranje poslovodij ter študentov v modrem gospodarstvu. Naše ugotovitve temeljijo na analizi uspešnih in manj uspešnih projektov EU, izvedenih v regiji Baltskega morja. Problematika inovacij ter izobraževalnih dejavnikov, ki vplivajo na uspešne rezultate v praksi, je zelo kompleksna. Na podlagi naših ugotovitev smo razvili model inovacij v modrem gospodarstvu, ki ga uporabljamo za analizo projektov s tega področja. Rezultati kažejo, da so skupni dejavniki najuspešnejših in najbolj odpornih projektov modrega gospodarstva: (1) dostop do financiranja, (2) motiviran vodja projektne skupine in (3) poznavanje odpornih in trajnostnih rešitev. Ugotavljamo tudi potrebo po nadaljnjih raziskavah o tem, kako spodbujati študente in poslovodje, ki se zavedajo pomena trajnostnega razvoja. Ena izmed možnih poti je vključitev nekaterih od 17 ciljev trajnostnega razvoja Organizacije združenih narodov (SDG) v vsak univerzitetni predmet. Izvirni prispevek članka je teoretični okvir, ki pojasnjuje dejavnike, vplivajoče na odločitve posameznikov glede trajnostnega podjetništva v modrem gospodarstvu in razvoja potencialnih inovacij na tem področju.

Ključne besede: modro gospodarstvo, visoko šolstvo, inovacije, ključni dejavniki uspeha
IJEMS 19 (1): 7–29

Optimizacija skladiščenja kontejnerjev v sredozemskem pristanišču: študija primera Alžirije

MUSTAPHA ANWAR BRAHAMI, AMINA OUHOUD
IN IKRAM KOUIDER

Učinkovito upravljanje skladiščnih površin v kontejnerskih terminalih predstavlja pomemben strateški izziv za sodobna morska pristanišča. Prispevek

se osredotoča na optimizacijo skladiščenja kontejnerjev, pri čemer je glavni cilj zmanjšanje premeščanj (angl. *reshuffles*) oziroma neproduktivnih premikov, opredeljenih kot dodatni premiki kontejnerjev na vrhu sklada, ki ovirajo dostop do kontejnerja pod njimi, ki ga je treba prevzeti. Zmanjšanje teh premikov ne izboljšuje le operativne učinkovitosti, temveč prispeva tudi k manjši porabi energije opreme za pretovarjanje, s čimer povečuje okoljsko trajnost pristaniške infrastrukture. Predlagamo izvirno matematično formulacijo problema skladiščenja kontejnerjev (CSP), ki upošteva datume odpreme kontejnerjev na zgornjih dveh ravneh vsakega sklada z namenom predvidevanja in zmanjšanja števila premeščanj. Zaradi zahtevnosti problema razvijemo hibridni pristop k reševanju, ki združuje eksaktne metode za manjše primere in metahevristiko, utemeljeno na simuliranem ohlajanju, za večje in kompleksnejše primere. Metodo preizkusimo na dejanski študiji primera alžirskega pristanišča Ghazaouet, ki leži na južni obali Sredozemskega morja in predstavlja pomembno vozlišče evro-sredozemske trgovine. Rezultati eksperimentov kažejo, da predlagani algoritem simuliranega ohlajanja omogoča pridobitev kakovostnih rešitev v zelo sprejemljivem času izračuna.

Ključne besede: Sredozemsko morje, skladiščenje kontejnerjev, zmanjševanje premeščanj, trajnost, simulirano ohlajanje, pristanišče Ghazaouet
IJEMS 19 (1): 31–54

[200]

Razvoj lokalnih platform za poučevanje angleščine kot tujega jezika (EFL) v alžirskem visokem šolstvu: analiza SWOT projekta Erasmus+ CBHE EL@N na Univerzi v Tlemcenu

YOUCEF MESSAOUDI

Digitalna preobrazba visokega šolstva je temeljito preoblikovala poučevanje in učenje tujih jezikov, zlasti po pandemiji COVID-19. V Alžiriji je bil projekt Erasmus+ Krepitev zmogljivosti v visokem šolstvu (CBHE) EL@N eden ključnih spodbujevalcev tega procesa, saj je bil njegov cilj okrepiti zmogljivosti univerz za spletno in kombinirano učenje na ravni jezikovnih centrov. Prispevek analizira možnosti razvoja lokalne platforme za poučevanje angleščine kot tujega jezika (EFL) na Univerzi v Tlemcenu z uporabo analize SWOT (prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti). Intervjuvani so bili direktor Jezikovnega centra (CEIL) in devet učiteljev angleščine kot tujega jezika, vprašalnik pa je izpolnilo petindvajset študentov. Pri interpretaciji ugotovitev je bil uporabljen Rogersov (2003) model difuzije inovacij, zlasti njegove razsežnosti skladnosti, kompleksnosti in opazljivosti. Rezultati kažejo na močno institucionalno podporo in usklajenost z nacionalnimi politikami, hkrati pa razkrivajo trajne pomanjkljivosti na področju usposabljanja in infrastrukture. V zaključni razpravi so predstavljene praktične implikacije za

alžirske univerze, ki si prizadevajo za vzpostavitev trajnostnih omrežij za e-učenje in lokalno prilagojenih učnih platform.

Ključne besede: CBHE, Erasmus+, ICT, SWOT, TEFL
IJEMS 19 (1): 55–76

[201]

Ali NATO zadostuje? Slovenska slepa pega in pot do avtonomije med strateško redundanco in nevtralnostjo

LUKA JURI

Študija obravnava slovensko varnostno strategijo z vidika članstva v zavezništvu NATO, pri čemer se osredotoča na vprašanje, ali je nadaljnja usmerjenost v zavezništvo še vedno najprimernejša možnost. Z analizo uradnih strateških dokumentov, znanstvene literature in študij primerov nevtralnih evropskih držav izpostavlja pomanjkanje načrtovanja izrednih razmer zunaj okvira NATO. Obravnava pravne, politične in geografske razsežnosti varnostnih jamstev, tveganja vpletenosti v konflikte zavezništva ter morebitne prednosti bolj avtonomnega strateškega položaja. V kontekstu širšega preoblikovanja čezatlantskih odnosov in razprav o strateški avtonomiji EU članek z analizo možnih scenarijev, od ohranjanja sedanjega stanja do uveljavitve nevtralnosti, opredeljuje priložnosti in ranljivosti sedanjega slovenskega pristopa. Ugotovitve kažejo na potrebo po aktivnem razmisleku o možnostih »načrta B« ter vlaganju v strateško redundanco v vse bolj nepredvidljivem globalnem okolju z namenom zaščite nacionalnih interesov. Predstavljeni argumenti niso pomembni le za Slovenijo, temveč tudi za druge države s primerljivim geopolitičnim položajem, kot sta Češka in Severna Makedonija.

Ključne besede: velika strategija Slovenije, NATO, nevtralnost, strateška redundanca, PESCO, obramba
IJEMS 19 (1): 77–112

Okvir portfelja zaupanja: sistematični pregled literature o strategijah gradnje zaupanja za premoščanje vrzeli v verodostojnosti v zgodnjih fazah socialnega podjetništva

OUALID BENALLA IN ABDERRAHMAN MESSAOUDI

Socialni podjetniki, ki delujejo v okoljih z omejenimi viri, se soočajo z velikimi vrzelmi v verodostojnosti, ki ovirajo podporo deležnikov in zmanjšujejo družbeni učinek njihovih pobud. V nasprotju s konvencionalnimi podjetniki morajo hkrati vzpostaviti legitimnost tako svojega poslovnega modela kot tudi družbenega poslanstva, pri tem pa se spoprijemajo z omejenimi viri. Njihova usmerjenost v ustvarjanje visoke družbene vrednosti pogosto odvrača vlagatelje in potencialne sodelavce, dvojno poslanstvo pa povzroča in-

stitucionalno dvoumnost, kar še zaostruje tekmovanje za omejene vire. Prispevek preučuje, kako socialni podjetniki z uporabo strategij gradnje zaupanja premagujejo vrzeli v verodostojnosti v zgodnjih fazah razvoja. Z vključevanjem spoznanj teorij signaliziranja, institucionalne teorije, teorije socialnega kapitala in teorije bricolage (ustvarjalne improvizacije z razpoložljivimi viri) konceptualizira zaupanje kot večplastni pojav, ki zajema medorganizacijsko in institucionalno razsežnost. Izvedli smo sistematični pregled literature, ki je zajel 109 znanstvenih člankov, pretežno indeksiranih v zbirki Scopus, z namenom sinteze teoretičnih okvirov in empiričnih ugotovitev ter identifikacije, sinteze in analize obstoječih dokazov o strategijah gradnje zaupanja v socialnem podjetništvu. Analitični pristop temelji na tematski sintezi, ki izhaja iz uveljavljenih načel metaetnografije in utemeljene teorije. Analiza je opredelila ključne strategije, kot so lokalna vpetost, vidni varčni prototipi, strateško signaliziranje (prek priporočil oziroma potrditev tretjih oseb), pregledno merjenje učinkov ter upravljanje vtisa. Te strategije delujejo prek mehanizmov prenosa ugleda, izkazovanja kompetentnosti, zunanje potrditve, signalov odgovornosti in oblikovanja razumevanja pri deležnikih, pri čemer pogosto izkoriščajo socialni kapital. Institucionalno zaupanje lahko v nekaterih primerih pri pridobivanju virov nadomesti medorganizacijsko zaupanje. Na podlagi sistematičnega pregleda literature ugotavljamo, da učinkovita gradnja zaupanja zahteva večmodalni pristop, ki združuje dokazovanje praktičnih učinkov s strateškim vzpostavljanjem odnosov. Podjetniki morajo te aktivnosti izvajati postopno, pri čemer naj v začetnih fazah prednost namenijo vzpostavljanju odnosne legitimnosti, v fazi rasti pa tržne legitimnosti, ob hkratnem zagotavljanju doslednosti vseh komunikacij z deležniki za ohranjanje organizacijske stabilnosti.

Ključne besede: socialno podjetništvo, gradnja zaupanja, verodostojnost, omejenost virov, legitimnost, teorija signaliziranja
IJEMS 19 (1): 113–165

Domorodni jeziki in trajnostno ohranjanje jezikov: primer tamazighta v Maroku

POLONA OBLAK

Jezik in kultura sta dve plati iste medalje. Po eni strani je jezik najpomembnejši element pri ohranjanju identitete etnične skupine, po drugi strani pa omogoča dostop do nevidne preteklosti in pradomovine posameznih govorne skupnosti. V Maroku je tamazight postal eno osrednjih vprašanj v jezikovni krajini države, ki je v zadnjih desetletjih doživela vrsto inovativnih družbenih in institucionalnih ukrepov za spodbujanje jezikovne trajnosti. Prispevek obravnava povezanost med jezikovno politiko in jezikovno trajnostjo na primeru tamazighta v Maroku. Hkrati osvetljuje celovite strate-

gije, s katerimi država spodbuja revitalizacijo in ohranjanje domorodnih jezikovnih različic, zlasti tamazighta. Raziskava temelji na konkretnih podatkih, predstavljenih v zbirki amaziških ustnih pripovedi, ki jih je zbral avtor. Projekt vključuje dokumentiranje in transliteracijo teh pripovedi v pet tujih jezikov, da bi ta del ustne dediščine postal dostopen mednarodnemu občinstvu ter prenosljiv med generacijami. Primer tamazighta kaže, da je za jezikovno trajnost potreben celosten pristop, ki združuje jezikovne in politične ukrepe. S političnega vidika to vključuje pravno priznanje jezika, širitev področij njegove uporabe ter njegovo vključevanje v izobraževalni sistem. Na jezikovni ravni pa povečanje njegove javne vidnosti zahteva sistematično dokumentiranje ustnega izročila, ki ga spremlja pisni zapis. Skupaj lahko ti ukrepi prispevajo k legitimaciji in standardizaciji domorodnih jezikov ter olajšajo njihovo vključevanje v javno, izobraževalno in uradno rabo. Takšen razvoj ustvarja pogoje za trajen in zdrav odnos med amaziškim prebivalstvom in njihovim maternim jezikom.

Ključne besede: jezikovna trajnost, tamazight, ustno izročilo, domorodni jeziki, ohranjanje jezikov
IJEMS 19 (1): 167–191